

**TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET**

Heidy Purga
Kultuuriministeerium
min@kul.ee
Suur-Karja 23
15076, Tallinn

Meie 16.05.2025 nr 2-2/2025/0564

**Arvamus meediateenuste seaduse,
kriminaalmenetluse seadustiku ja
tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise
seaduse eelnõu kohta**

Austatud Heidy Purga

Täname võimaluse eest avaldada arvamust meediateenuste seaduse, kriminaalmenetluse seadustiku ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõule (edaspidi eelnõu) ning seletuskirjale (edaspidi seletuskiri). Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) on eelnimetatud eelnõu ja seletuskirjaga tutvunud ning soovib esitada omapoolse arvamuse ja tähelepanekud.

1. TTJA peab põhjendatuks ja toetab eelnõu peamisi eesmärgi, milleks on Euroopa meediavabaduse määruse (edaspidi EMFA) rakendamiseks vajalike muudatuste tegemine, meedialubade väljastamise kiiremaks ning paindlikumaks muutmine ja võimaluste laiendamine kolmandast riigist pärit meediateenuste kättesaadavuse piiramiseks ühiskonna turvalisuse eesmärgil, kuid palub arvestada järgnevate ettepanekutega.
2. Eelnõu § 1 punktiga 4, millega täpsustatakse läbivalt meediateenuste seaduse (edaspidi MeeTS) reguleerimisala, on jäetud muutmata MeeTS § 27 lõigetes 1 ja 2 esinevad viited meediateenusele. Samas puudub MeeTS § 27 lõigetes 1 ja 2 ka otsene viide, et sätet rakendatakse EMFA definitsioonide põhjal nagu seda näeb ette eelnõu § 1 punkti 7 kohaselt planeeritav MeeTS § 4 lg 3 ja punkti 8 kohaselt planeeritav MeeTS § 5 lg 2. Seetõttu palume eelnõus täpsustada, millistele meediateenustele MeeTS § 27 regulatsioon laieneb.
3. Eelnõu § 1 punktis 4 on viidatud MeeTS § 30 lõikele 4. TTJA hinnangul oleks korrektne viidata MeeTS § 30 lõike 4 punktile 1, mistõttu teeme ettepaneku eelnõu § 1 punkti 4 täpsustada.
4. Eelnõu § 1 punktis 4 on toodud loetelu sätetest, milles tuleks sõna „meediateenus“ asendada sõnadega „audiovisuaalmeedia teenus ja raadioteenus“. Palume eelnõu § 1 punktis 4 loetletud sätete loetelu üle vaadata ja eristada sätteid, mille puhul tuleks asendamiseks kasutada sõnu „audiovisuaalmeedia teenus või raadioteenus“.
5. TTJA palub eelnõus välja tuua, millist kaalu uue raadioloo väljastamisel omab eelnõu § 1 punktis 20 välja toodud MeeTS-i täiendus, mille kohaselt tuleb tegevusloa taotlusele lisada

autoreid esindava kollektiivse esindusorganisatsiooni kinnitus. Hetkel on eelnõu seletuskirjas (lk 16-17) viidatud, et kinnitust tuleks arvesse võtta uue tegevusloa taotluse lahendamisel ühe hindamise kriteeriumina, samas ei ole eelnõus sellist hindamise alust raadiolubade hindamisel ette nähtud.

6. Eelnõu § 1 punktis 24 sätestatakse meediaturu kontsentratsiooni hindamise kord lähtuvalt EMFA artiklist 22. Eelnõuga nähakse ette, et TTJA peaks tulevikus andma Konkurentsiametile meediaettevõtete koondumise korral hinnangu selle mõjust meediaturu kontsentratsioonile. Kuivõrd konkurentsiseaduse alusel toimuva ettevõtete koondumise üle teostab järelevalvet Konkurentsiamet, siis killustab eelnõu ettevõtete koondumise kontrolli, jagades kontrolliks ülesandeid kahe asutuse vahel.

Konkurentsihinnangu andmise kompetents on Eestis selgelt koondunud Konkurentsiametisse. Seejuures on Konkurentsiameti kompetents konkurentsihinnangu andmisel ka täna laiem, kui vaid ettevõtete majandusnäitajaid puudutava finantsanalüüsi koostamine. TTJA hinnangul on Konkurentsiamet pädevaks koondumise mõjule hinnangut andma, kuivõrd asutus teeb seda vastavalt konkurentsiseaduse § 22 lõigetele 1 ja 3 ka täna, võttes erinevatel tegevusaladel tegutsevate ettevõtete koondumise otsuse tegemise hindamisel arvesse vajadusi säilitada ja arendada konkurentsi ning keelates koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu. Eelnõuga sätestatava meediaturu kontsentratsiooni hindamise puhul on sisuliselt tegu turgu valitseva seisundi tekkimise üle hinnangu andmisega. Seetõttu teeb TTJA ettepaneku, et ka meediaturu kontsentratsiooni hindaja EMFA artikli 22 lõike 1 punkti c tähenduses oleks Konkurentsiamet, kuivõrd neil on konkurentsivaldkonnas hinnangute andmisel vastav kompetents ning pikaajaline kogemus.

Lisaks tuleb arvestada, et meediaturu kontsentratsiooni hindamine laieneb lisaks audiovisuaalmeedia teenustele ja raadioteenustele ka teistele meediateenustele ning neis meediateenuste valdkondades puuduvad TTJA-l varasemad regulaatori kogemused. Ilma konkurentsihinnangute koostamise kompetentsita ning regulaatori kogemuste põhjal turgu tundmata, ei ole TTJA teiste meediateenuste kontsentratsiooni hindamisel sobivaks asutuseks. Samas on TTJA valmis oma teadmiste piires andma Konkurentsiameti palvel neile sisendit meediaturu kontsentratsiooni hindamiseks audiovisuaalmeedia teenuste ja raadioteenuste puhul, kuivõrd nende teenustega on TTJA-l varasem kokkupuude lähtuvalt meediaregulaatori rolli täitmisest.

7. Palume täpsustada eelnõu § 1 punktis 25 välja toodud kavandatavat MeeTS § 51 lõike 6¹ punkti 5, asendades sõna „nõukoja“ sõnadega „Euroopa meediateenuste nõukoja“.
8. Palume üle vaadata eelnõu § 1 punkti 26 sõnastus, millega täiendatakse MeeTS §-i 51 lõikega 9. TTJA hinnangul ei peaks säte hõlmama endas näiteks meediateenuse osutaja või mõne teise üksuse kontoriruumi, kus vastavaid audiovisuaalmeedia teenuseid või raadioteenuseid võidakse tarbida kutsetegevuse eesmärgil.
9. TTJA teeb ettepaneku eelnõu § 1 punkt 29 sõnastada alljärgnevalt:

„(9) Kui mõni teise riigi jurisdiktsiooni alla kuuluv või teises riigis tegevusõiguse saanud raadioteenuse osutaja raadioprogramm on tervikuna või põhiosas suunatud Eesti elanikkonnale, tema raadioprogramm on Eestis kättesaadavaks tehtud Eesti raadiosagedusplaanis nimetatud ringhäälinguressurssi kasutades ja ta tegutseb Eesti raadioteenuste turul hoides kõrvale käesoleva seadusega või selle alusel raadioteenuse

osutajatele kehtestatud nõuetest, võtab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ühendust asjaomase tegevusõiguse väljastanud organisatsiooniga ja raadioteenuse osutajaga leidmaks lahendus, mis tagaks Eestis raadioteenuse turuosaliste võrdse kohtlemise ja ausa konkurentsi.

(10) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet annab enne käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud ettekirjutuse koostamist raadioteenuse osutajale ja tegevusõiguse väljastanud organisatsioonile 30 päeva aega arvamuse ja vastuväidete esitamiseks käesolevas seaduses sätestatud ja selle alusel kehtestatud nõuetest kõrvalehoidmise ja nende nõuete mittejärgimise kohta.

(11) Kui raadioteenuse osutaja ega tegevusloa väljastanud organisatsioon käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud tähtaja jooksul vastuväiteid ei esita või esitatud vastuväited ei ole ammendavad, on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil õigus teha ettekirjutus raadioteenuse osutajale raadioprogrammi edastamise või taasedastajale raadioprogrammi taasedastamise lõpetamiseks.

TTJA hinnangul on eelnevalt pakutud sõnastusettepanek selgem ja täpsem. Samuti ei pea TTJA vajalikuks tuua MeeTS-i regulatsioonis välja haldusmenetluse üldprintsipe ja nõudeid, mis kehtivad TTJA-le otsuse tegemisel haldusmenetluse seadusest tulenevalt igal juhul (nt meetmete võtmise põhjendatus, meetmete võtmise vajalikkus ja haldusakti kättetoimetamine) või mis tulenevad põhiseadusest (mittediskrimineerimine).

10. Eelnõu seletuskirja punktist 1.1 (lk 1) nähtub, et eelnõuga antakse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (edaspidi ka TTJA) õigus teha väljastpoolt Euroopa Liitu pärit audiovisuaalmeedia teenuse taasedastajale taasedastamise lõpetamise ettekirjutus. Juhime tähelepanu, et ka hetkel on TTJA-l vastavalt MeeTS § 51 lõikele 6 õigus teha väljaspool EL-i pärit audiovisuaalmeedia teenuse taasedastamise lõpetamise ettekirjutus.
11. Teeme ettepaneku avada eelnõu seletuskirja punktis 3 (lk 6-7) veelgi EMFA-ga laienenud meediateenuse mõistet. See aitaks ettevõtjatel paremini mõista, millised nende pakutavad teenused kuuluvad EMFA kohaldamisalasse.

Lisaks eelnõus välja toodule teeb TTJA meediateenuste seaduse muutmiseks järgmised ettepanekud.

12. TTJA teeb ettepaneku asendada MeeTS § 19 lõigete 2-6 sõnastust alljärgneva:

“(2) Audiovisuaalmeedia teenuse ja raadioteenuse osutaja ei tohi edastada pornograafilist sisu või vägivalda või julmust propageerivat sisu pornograafilise sisuga ja vägivalda või julmust propageerivate teoste leviku reguleerimise seaduse § 1 lõike 2 punktide 3 ja 4 mõistes.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 kehtestatud nõudeid ei kohaldata juhul, kui audiovisuaalmeedia teenuse või raadioteenuse osutaja tagab, et sellised saated on isiklike tunnuskoodide või teiste asjakohaste tehniliste lahenduste abil vastu võetavad üksnes viisil, mis on alaealisele tavaolukorras kättesaamatu.

(4) Audiovisuaalmeedia teenuse ja raadioteenuse osutaja ei tohi ajavahemikul kella 6.00-st kuni 22.00-ni programmis edastada muid alaealiste mõne earühma füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut kahjustada võivaid saateid, välja arvatud juhul, kui enne saadet esitatakse arusaadaval viisil hoiatus, mis teatab, et järgnev saade on alaealiste mõnele earühmale

sobimatu ning audiovisuaalmeedia teenuses on kogu saate ajal ekraanil näha asjakohane hoiatav sümbol.

(5) Kui programmis või programmikataloogis on saateid, mille sisu vastab käesoleva paragrahvi lõigetes 2 või 4 sätestatud tingimustele, ei tohi audiovisuaalmeedia teenuse või raadioteenuse osutaja nimetatud saateid oma programmis või programmikataloogis tutvustades esitada piirangut põhjustanud saatelõike ega tõsta neid saatest esile.“

Hetkel kehtiva MeeTS § 19 lõike 3 sõnastus ei võimalda meediateenuse osutajal enne kella 22.00 näidata saateid, mis võivad tõenäoliselt kahjustada alaealiste mõnda earühma, isegi mitte koos vastavasisulise hoiatusega enne saate algust ja saate ajal. MeeTS § 19 lõige 4 kohustab meediateenuse osutajat ka pärast kell 22.00 eetris oleva saate puhul, kui see võib tõenäoliselt kahjustada alaealiste mõnda earühma, lisama enne saatet hoiatus saate sobimatuse kohta alaealiste mõnele earühmale. Kuivõrd hetkel kehtiv MeeTS § 19 regulatsioon ei arvesta alaealiste erinevate vanuserühmadega, siis võib MeeTS § 19 lõigete 3 ja 4 kehtiv sõnastus põhjendamatult piirata alaealiste õigust teabele. Näiteks ei ole 16-aastaselt vaataval võimalik enne kella 22.00 tarbida saatet või saada teavet, mis võib kahjustada alla 12-aastaste earühma füüsilist, vaimset või kõlblist arengut.

13. Hetkel kehtivast MeeTS-i regulatsioonist ega eelnõust ei nähtu, millise raadioteenuse edastusvormile kehtib loakohustus, seetõttu kohalduks ka näiteks internetiraadio osutajale raadioteenuse osutamise loakohustus. Internetiraadio osutamisel ei ole ressurss raadioteenust edastada limiteeritud, mistõttu ei näi otstarbekas vaid internetis toimivat raadiot loakohustusega koormata. Teeme ettepaneku eelnõus täpsustada millisel juhul raadioteenuse osutajale meediateenuste seaduses sätestatud loakohustus kehtib. TTJA peab otstarbekaks, et raadioloe kohustus kehtiks raadioteenuse osutamisel üksnes Eesti Raadiosagedusplaanis ringhäälinguks ettenähtud raadiosagedustel. Sarnaselt tuleks ka ülejäänud meediateenuste seaduses raadioteenusele kohalduvate nõuete puhul (nt MeeTS § 8 lõige 1, § 9, § 16, § 29) eristada, millisel viisil edastatavale raadioteenusele need kohalduvad.
14. MeeTS § 44 lõige 2 sätestab, et TTJA peadirektor võib rahvusvahelise televisiooniloe andmisest keelduda, kui sellise loa alusel edastatav teleprogramm rikuks oluliselt sihtriigis kehtivaid nõudeid, eelkõige telereklaami ja alaealiste kaitse osas. TTJA teeb ettepaneku jätta MeeTS § 44 lõikest 2 välja sõna „oluliselt“. Olenemata, kui suures ulatuses või oluliselt kavandatav programm sihtriigi nõudeid rikub on igal juhul tegemist programmiga, mida sihtriigi seaduste kohaselt sihtriigis edastada ei või. Seega ka vähesel määral sihtriigi nõudeid kahjustavale programmile loa andmine tooks automaatselt kaasa olukorra, kus sihtriigi pädev asutus võiks televisiooniteenuse osutaja suhtes algatada järelevalvemenetluse või teda trahvida. TTJA ei saa teadlikult anda luba õigusvastaseks käitumiseks.
15. Teeme ettepaneku MeeTS § 54 täiendamiseks nähes Andmekaitse Inspektsioonile ette pädevuse riikliku järelevalve teostamiseks MeeTS §-s 19² sätestatud alaealiste isikuandmete kaitse nõuete järgimise üle. Hetkel ei ole meediateenuste seaduses sätestatud MeeTS § 19² osas pädevat järelevalveasutust, ent alaealiste isikuandmete kaitseks on see tarvilik.
16. Teeme ettepaneku ka elektroonilise side seaduse (ESS) muutmiseks. Ettepanek ESS § 12 lõike 3 muutmiseks ja sõnastamiseks alljärgnevalt:

„(3) Kui isik taotleb sagedusluba raadioteenuse osutamiseks sagedusalas 87,5 - 108 MHz, tuleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlusele lisada meediateenuste seaduse alusel väljastatud raadioteenuse osutamise tegevusluba.“

Muudatus on TTJA hinnangul vajalik selleks, et välistada raadioturul konkurentsi kahjustamine hoidudes kõrvale meediateenuste seaduse nõuetest ning raadioloa konkursi edukast läbimisest. Eesti sagedusressursi kasutamine meediateenuste seaduse alusel ette nähtud raadioloa konkursi läbimata kahjustab konkurentsi ja annaks välisriigis raadioloa saanud ettevõtjale konkurentsieelise võrreldes kohalike teenusepakkujatega. Meediateenuste seaduse alusel läbi viidud konkursi käigus määratakse kõrvaltingimused ning hinnatakse, et lubade jaotus ei oleks ülemäära ühe ettevõtja suhtes kaldu, säilitamaks konkurentsi raadioturul.

17. Lähtudes avaliku sektori efektiivistamise eesmärgist ning ettevõtjatele ülemääraste nõuete vähendamisest teeb TTJA kultuuriministeriumile ettepaneku analüüsida koostöös justiits- ja digiministeriumiga võimalusi, kuidas muuta raadiosagedustel raadioteenuse osutamiseks vajaliku raadioloa ja sagedusloa taotlemise ning loa väljastamise protsess ühtseks tervikuks, sh muuta lubade maksimaalsed kehtivusajad ühetaoliseks.

Täna esineb olukord, kus ettevõtja peab raadioteenuse osutamiseks raadiosagedustel esitama TTJA-le järjestikult kahe erineva loa taotlused - ühe raadioloa konkursil osalemiseks ning teise konkursil edukaks osutumise korral sagedusloa saamiseks, kusjuures sagedusloa taotlusele tuleb ESS § 12 lõike 3 kohaselt lisada raadioluba. Lisaks väljastatakse raadioloa konkursi tulemusena ettevõtjale tegevusluba seitsmeks aastaks, kuid sagedusluba tuleb ettevõtjal sama teenuse osutamiseks igal aastal uuesti taotleda, sest ESS § 11 lõike 3 kohaselt kehtib sagedusluba kuni ühe aasta. Hetkel kehtiva raadio- ja sageduslubade taotlemise süsteemiga kaasnevad ettevõtjatele ebavajalikult pikad loataotluste protsessid ning see toob suurema halduskoormuse ka loataotlusi menetlevale asutusele. Raadio- ja sageduslubade andmise korra ühendamine vähendaks bürokraatiat ning tagaks avalike ressursside efektiivsema kasutuse ning riigi toimimise paindlikkuse suurenemise.

18. Ettevõtjatele ülemääraste nõuete vähendamise ja haldusorgani efektiivistamise eesmärgil teeb TTJA ka ettepaneku kaaluda televisiooni- ja raadiolubadele kõrvaltingimuste seadmise kaotamist ehk MeeTS § 40 lõigete 3 ja 4 kehtetuks tunnistamist. Meediateenuse osutajad peavad ka kõrvaltingimusteta pakkuma vaatajatele mitmekesisest programmi konkureerimaks üleilmsete muusikarakenduste ja voogedastusplatvormidega. Seejuures seavad kõrvaltingimused Eesti teenuseosutajad võrreldes üleilmsete platvormidega keerukasse konkurentsiolukorda, sest kõrvaltingimuste täitmine toob reeglina kaasa märkimisväärsed kulud. TTJA hinnangul on mõistlik vältida siseriikliku õigusega normide loomist, mis kohaliku meediateenuse osutaja konkurentsiolukorda veelgi nõrgestavad.

19. Võttes arvesse EMFA artikli 7 lõiget 3 ja eelnõuga kaasnevaid lisaülesandeid palub TTJA eelnõu seletuskirjas **täpsustada TTJA täiendavat ressursivajadust, tuues ühtlasi välja, kuidas kultuuriministerium TTJA-le tekkiva täiendava ressursivajaduse tagada plaanib.**

Võrreldes kehtiva meediateenuste seadusega lisandub TTJA-le eelnõuga meediateenuse kontsentratsiooni hindamisel hinnangu andmise kohustus, samuti suureneb ameti roll raadiolubade väljastamisel. Lisaks suureneb kohustus osaleda Euroopa meediateenuste nõukoja töös, kuivõrd Euroopa meediavabaduse määrusest tulenevalt laienevad Euroopa meediateenuste nõukoja pädevused võrreldes selle eelkäija Euroopa järelevalveasutuste rühmaga. Laieneb meediateenuste skoop, lisandub kohustus anda hinnanguid meediakontsentratsiooni küsimustes ning töötada välja ja rakendada siseturu kaitse reeglid kolmandatest riikidest pärit meediateenuste suhtes. TTJA-l on kohustus esindada Eestit Euroopa meediateenuste nõukoja töös. **Eelnevast tingitult on vajalik TTJA-le tagada lisarahastus ühe (1,0) täiendava ametikoha loomiseks, et tagada lisanduvate ülesannete täitmine.**

Täiendavalt, kui eelnõu §-s 56² sätestatud teabe nõudmine võib TTJA-le tuua kaasa kohustuse teabe eest tasuda, siis palume seletuskirjas ka välja tuua, et TTJA vajab lisaressurssi meediaturu kontsentratsiooni hindamiseks vajalike turu-uuringute andmete soetamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Oliver Gailan
sideosakonna juhataja
peadirektori ülesannetes